

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan sopimuksen hyväksymisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan sopimuksen hyväksymisestä (HE 94/2019 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- opetusneuvos Tiina Polo, opetus- ja kulttuuriministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Opetushallitus
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan sopimuksen. Vuosia 2020—2023 koskevassa sopimuksessa Suomi sitoutuisi rahoittamaan Pohjoiskalotin koulutussäätiöltä vuosittain 80 koulutuspaikkaa työvoimakoulutukseen osallistuville opiskelijoille. Sopimuksesta arvioidaan aiheutuvan sopimuskauden aikana vuosittain noin 1,7 miljoonan euron kustannukset.

Sopimus on allekirjoitettu Tukholmassa 25 päivänä marraskuuta 2019. Sopimus tulee Norjan ja Ruotsin osalta voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Suomen osalta sopimus on tarkoitettu tulemaan voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun Suomi on ilmoittanut Ruotsin ulkoasiainministeriölle sopimuksen hyväksymisestä, kuitenkin aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö SiVM 8/2019 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Pohjoiskalotin koulutussäätiö on perustettu vuonna 1991 jatkamaan vuonna 1970 perustetun Suomen, Norjan ja Ruotsin yhteisen aikuiskoulutuskeskuksen työtä. Koulutussäätiön tehtävänä on järjestää ja kehittää koulutusta ensisijaisesti Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisimpien osien työmarkkinoiden tarpeisiin. Koulutusta tulee järjestää kustannustehokkaasti ottamalla huomioon kallialueen työmarkkinoiden ja opiskelijoiden tietotarpeet, jotta he voivat saada työtä ja säilyttää työpaikkansa. Koulutussäätiön tulee tehdä yhteistyötä elinkeinoelämän, kuntien, muiden koulutuksen tarjoajien ja viranomaisten kanssa tehtävän toteuttamiseksi.

Hallituksen esityksen tarkoittamalla sopimuksella Suomi sitoutuu rahoittamaan Pohjoiskalotin koulutussäätiötä vuosittain 80 koulutuspaikan verran vuosina 2020—2023. Norja sitoutuu ostamaan vuosittain 60 ja Ruotsi 145 koulutuspaikkaa. Suomen rahoittamien koulutuspaikkojen määrä pysyy ennallaan edelliseen, vuoden 2019 lopussa päättyvään sopimuskautteen verrattuna. Sopimuksella varmistetaan, että Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään koulutukseen ohjataan Suomesta, Ruotsista ja Norjasta riittävä määrä opiskelijoita, jotta koulutusta voidaan järjestää tarkoituksenmukaisesti.

Sopimuksesta aiheutuu Suomelle sopimuskaudella vuosittain arviolta noin 1,7 miljoonan euron kustannukset. Koska sopimus sisältää valtion talousarvioon liittyviä sitoumuksia useaksi vuodeksi, sopimuksen voimaantulo edellyttää eduskunnan hyväksymistä. Vuoden 2020 osalta koulutuspaikkojen rahoitus on otettu huomioon valtion ensi vuoden talousarvioesityksessä.

Sopimuksella kumotaan aiempi sopimus, joka on koskenut työvoimakoulutuksen toteutusta vuosina 2016—2019. Uusi sopimus ei tuo olennaisia sisällöllisiä muutoksia aiempaan sopimukseen verrattuna. Opetus- ja kulttuuriministeriö on jatkossa Suomen vastuuministeriö nykyisen työ- ja elinkeinoministeriön sijaan, sillä vastuu tutkintotavoitteisesta työvoimakoulutuksesta on siirtynyt opetus- ja kulttuuriministeriölle. Koulutuksen rahoitustapa vaihtuu koulutuksen hankintaa koskevasta sopimuksesta toiminnan rahoitukseen myönnettäväksi avustukseksi. Ammatillista tutkintoon tai sen osaan johtavaa työvoimakoulutusta toteutetaan osana ammatillisen koulutuksen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmää.

Koulutussäätiön tarjoama koulutus on hieman kansallista ammatillista työvoimakoulutusta kalliimpaa johtuen oppilaitoksen sisäoppilaitosluonteesta ja kansainvälisyydestä. Valiokunnan arvioiden mukaan koulutuksen pohjoismaisuus tarjoaa hyvät edellytykset työmarkkinoiden tarpeita vastaavan ammattitaidon omaavan työvoiman liikkuvuudelle pohjoiskalotin työmarkkinoilla. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että koulutussäätiön laadukkaalla koulutustarjonnalla ja Pohjoiskalotin alueen työvoimatarpeen ajantasaisella arvioinnilla varmistetaan opiskelijoille koulutuksen jälkeinen hyvä työllistyminen. Valiokunta korostaa koulutussäätiön mahdollisuuksia toteuttaa jatkuvan koulutuksen tavoitetta.

Työ- ja elinkeinotoimisto päättää opiskelijoiden valitsemisesta työvoimakoulutukseen yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa. Opiskelijaksi voidaan valita koulutukseen ja sen tavoitteena olevaan ammattiin tai tehtävään soveltuva henkilö, jolla on työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve. Sivistysvaliokunta esittää harkittavaksi, että nyt neuvotellun sopimuskauden päättymiseen mennessä selvitetään myös mahdollisuutta tarjota koulutussäätiön ammatillisen koulu-

Valiokunnan mietintö SiVM 8/2019 vp

tuksen koulutuspaikkoja nykyistä laajemmin esimerkiksi perusopetuksen juuri päättäneille nuorille.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa sopimuksen hyväksymistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 94/2019 vp tarkoitetun sopimuksen.

Helsingissä 5.12.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Paula Risikko kok
varapuheenjohtaja Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Sanna Antikainen ps
jäsen Marko Asell sd
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Hilikka Kemppi kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Mikko Kinnunen kesk
jäsen Ari Koponen ps
jäsen Sari Multala kok
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Pirkka-Pekka Petelius vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine